

Svarta sanningar med några strimmor av hopp

TEATER

"Snöängel"

Teater Martin Mutter
Av och med: Helena Jacobsson
Musik: Karin Webbjörn
Regi: Annika Olsson
Scenografi: Frida Thofelt
Kostym: Catherine Giacomini

Det skall sägas direkt: detta är bland de bästa småskaliga föreställningar jag har sett på ett bra tag. Inte bara är ämnet – kroppsfixering – rasande angeläget, uttrycksättet med närmast experimentell teater är utmanande och fräscht, och framför allt perfekt avvägt för målgruppen: högstadie- och gymnasieelever.

Anledningarna till att "Snöängel" är så drabbande är naturligtvis flera, men manusförfattaren och skådespelerskan Helena Jacobsson är blodet, livet och anden i föreställningen. Hon har imponerat förr, men när hon här bär upp detta tunga ämne är hon dynamit.

Musikern Karin Webbjörn fungerar även som bollplank för Jacobsson själv och hennes fyra karaktärer: Hilda, Honja, Hedvig och Hedvigs mamma, och samspelet mellan Webbjörn och Jacobsson känns otvunget och spontant. Webbjörns musik och ljudexperiment ramar in och förstärker berättandet, och i vissa sekvenser fungerar ljudet som andra parten i en dialog. Mycket väl genomtänkt!

Jacobsson har en lysande förmåga att snabbt växla mellan karaktärerna utan att tap-

Helena Jacobsson i "Snöängeln" framför ett angeläget ämne framför allt för målgruppen högstadie- och gymnasieelever.

BILD: SIMON GRAFVER

pa publiken på vägen. Hilda är den duktiga, men självdestruktiva och självförnekande unga kvinnan från landsorten som vill göra journalistkarriär. Hon får chansen att intervjua den kända modellen Honja, som gör sitt bästa för att odla myten om att hon är så smal för att hon har hög förbränning, men som i själva verket röker en cigarett i stället för att äta lunch.

Genom karaktärerna Hedvig och Hedvigs mamma får vi även se hur de negativa mönstren etableras redan i barndomen, av föräld-

rars oförstånd och krav. Liksom i förbifarten väver Jacobsson in alla de vardagliga vidrigheter vi bara helt passivt accepterar.

Med små medel byggs stämningarna och scenerna upp: med hjälp av en videokamera som i extrem närbild filmar snöflingor som virvlar runt i en glasburk och visas på en stor filmduk framställs den lugnande men ändå euforiska känslan som uppstår efter att man har kräcks upp maten.

Mitt i föreställningen avbryter manusförfattaren Helena Jacobsson sig själv och i en livsviktig

parentes talar hon om farorna med att stå på scen, som en förebild, och prata om att hata sin egen kropp. För det absurda och paradoxala med ätstörningar kopplade till framgång är att de ter sig så lockande även i sina mest fördömande och avskräckande former.

Precis som det sägs i pjäsen så handlar det inte om att duga; man vill vara ouppnåelig och perfekt. Det är min förhoppning att denna pjäs full av svarta sanningar och några strimmor hopp skall nå en stor publik.

ASA JONSEN

Ännu en toppenfilm av Troell

FILM

Maria Larssons eviga ögonblick

Drama
Filmstaden
Regi: Jan Troell
I rollerna: Maria Heiskanen, Mikael Persbrandt, Jesper Christensen, med flera.

★★★★

Vacker och vemodig film, i långsamt tempo. 78-åriga Jan Troell har gett oss många minnesvärda filmstunder, så det är klart att förväntningarna är på topp inför premiären av hans nya drama, som för övrigt är Sveriges Oscarsbidrag.

När man står där i biljettkön blir det faktiskt en gnutta nervöst. Ska han leva upp till förhoppningarna, den här gången med? Eller ska det bli så där pinsamt pretentiöst som i 2001 års bottenapp "Så vit som en snö"?

Två timmar och femton minuter senare har man svaret. Jan Troell har gjort det igen. "Maria Larssons eviga ögonblick" är en av hans absolut bästa filmer, och står sig väl i den benhårda konkurrensen mot tidigare alster så som "Utvandrarerna" och "Här har du ditt liv".

Vi följer arbetarkvinnan Maria Larssons mödosamma tillvaro, under början av 1900-talet. Maken Sigfrid är stor och stark och sliter som en björn på arbetet vid hamnen; när det finns jobb, vill säga. Han roar sig även med att slå Maria sönder och samman, hota henne till döds, missbruka alkohol, hamna i finkan, kopulera med första bästa kvinna som råkar dyka upp på första bästa bar. Samt misshandla sina sju barn.

Lägg till fattigdom och världskrig, och det är lätt att förstå att livet alltför ofta ter sig som en plåga för Maria. Men det finns en ljusglimt. Hon äger en ny, fantastisk och snudd på magisk uppfinning: en kamera som kan fånga de få lyckliga stunderna i hennes liv, och bevara dem i evighet.

Fotot är utsökt och filmens miljöer känns alltigenom genuina; språket likaså. Maria Heiskanen är ett perfekt val som Maria Larsson. Jesper Christensen förgyller varje ögonblick, som om det vore den enklaste saken i världen. Och så har vi ju den där Mikael Persbrandt, som dyker upp i var och varannan svensk film, och som till råga på allt spelar väldigt likartade roller. Vid det här laget är man sedan länge alldeles döless på karln. Men i "Maria Larssons eviga ögonblick" har han hundra procent kontroll över sin ytterst svårporträtterade karaktär Sigfrid, och förvandlar varje scen till ett litet mästerverk. Man kan inte annat än beundra honom.

KRISTOFFER MOBERG

Stärkande kaRAMELler inför vintern

KONSERT

Kolla Povel

Hjalmar Bergmanteatern
Örebro 7/11
Lotta Ramel, Mikael Ramel, Anne-Lie Rydé, Svante Thuresson, Stephan Lundin, Charlott Strandberg.
Piano: Monica Dominiques, bas: Backa Hans Eriksson, dragspel: Niklas Sundén, trummor: Peter Milefors.

"Vi är alla krupit fram mellan Povel Ramels framtänder" lär Gösta Ekman sagt en gång. Och här sitter vi nu, som trängande tandtroll, färdiga att sluka hans låtskatt igen...och igen. Hyllningskonserterna har avlöst varandra och äntligen är det Örebro tur. Så går ridån på Hjalmar Bergmanteatern för "Kolla Povel! – en Ramelodisk tripp".

Självfallet är det svårt att göra oss besvikna – vi vill så gärna och

ensemblens två ankare Svante Thuresson och Anne-Lie Rydé gör heroiska insatser. Deras trygga blues- och jazzgung i Monica Dominiques fyndigt arrangerade musik sitter som en smäck.

Dom har varit med förr och inget i denna show strävar efter något annat än att ge professionell Povelvaluta för pengarna. Men för ofta blir det tråkigt, tryggt och förutsägbart som när Mikael Ramel pliktskyldigast ger oss det uttjatade örhänget "Ta av dig skorna" och Svante och Anne-Lie oengagerat körar i bakgrunden.

Betydligt piggare är de två när de kastar sig in i den virvlande Ramelska ord- och musikkarusellen "Håll musiken igång" – där förnimmer vi saliga mastrons närvaro ända in i Monicas ömt, tokiga pianokommenterar.

Men i övrigt märks för ofta ojämnheten i insatserna som alla sker mot en grå fond som i social-realistisk collagestil inramar detta "in vänster, ut höger, in höger, ut...". Det är svårt att känna Povels adelsmärke – lekfullheten – i den under stundom preussiska exercisen. En koreograf kunde gjort underverk.

Men så kommer räddaren, vilken scennärvaro och avslappnad scenisk karisma! Kvällens gäst – Charlott Strandberg. Hennes enda felsteg är de hon tar för att lämna scenen. Hennes komedienna begåvning och lätt beslöjade alt lyckas återskapa både Brittans och Povels ande i en absolut egen och lysande version av "Banne mej" – en prestation värdig en primadonna.

Ensemblenumren varvar upp lunken. Som den fyndiga och modiga nya texten till "Titta, det snöar". Här lyser det av lustfylld fantasi och scenen fylls av både uppkäftighet och vördnad mot Povel som säkert ler i sin himmel.

Stephan Lundin tar sin plats med habila tolkningar och hyfsad sångröst men behöver mer scenisk erfarenhet för att kliva från frågvis bisittare till att fylla Povels sceniska dräkt. Lotta Ramels skådespelarfarenhet tryggar några av "pratnumren", jag hör suckar och snyftanden när hon läser ur pappas fyndiga brevvar.

Vi kan kliva hem i det kalla regnet med tillräckligt mycket kaRAMELler att klara vintern!

M-A LARSSON